

EGLUTÉ

BALANDIS * 2005 * APRIL

VOL 56/NR. 4

am

EGLUTĖ

BALANDIS / APRIL / 2005 VOL 56 / NR. 4

PRIE EGLUTĖS SUSIRINKO:

Spindulėlis....1

Pasakų senelės pasakos
Laumių migla....2
Pasaka apie ančiuką....4
Užsienietis....9
Pieštų žmoniukų
vakaronė....13
Laumiukas....13

Senolio padavimai,
legendos, istorijos
Paukščiai grįžta į tėviškę....15
Dalgelė lankoj....17

Vaikų kūryba....22

Galvosūkių...33
Juokai....32

Ar žinai?...28

Pirmame viršelyje: Indrės Vyšniauskaitės piešinys. Šv. Kazimiero mokykla, LA.

EGLUTĖ: mėnesinis lietuviškas laikraštėlis vaikams užsienyje. Išeina 10 numerių per metus; prenumerata - 15 US dol., į Lietuvą ir kitus kraštus - 20 US dol. Atsiųstą medžiagą redakcija taiso ir tvarko savo nuožiūra.

LEIDŽIA: JAV LB Švietimo taryba

REDAKTORĖ: Aušra Spitrienė

ADMINISTRACIJA, MAKETAVIMAS, SPAUSDINIMAS: Ričardo spaustuvė. tel.: 708-430-1911

EGLUTĖ (USPS 169-200)(ISSN 1078-411X) a magazine for children in Lithuanian language. Published monthly except July and August. Yearly subscription \$15.00 single copy \$1.50, to Lithuania and other countries. \$20.00 (USA currency). Published by Lithuanian Educational Council of the USA, Inc., 8812 W. 103 rd. St., Palos Hills, IL 60465. Second class postage paid at Lackport, IL 60441. Postmaster send address corrections to: Eglute Lithuanian Educational Council of the USA, Inc., 8812 W. 103 rd. St., Palos Hills, IL 60465.

SPINDULĖLIS

Pakuteno man skruostuką
Linksmas saulės spinduliukas.
Moja jis šilta ranka:
- Eikš pažaiskime, ar ką...

Greit velkuosi aš megztinį,
Gaudau spindulį auksinį.
Jis tik švyst – ir pro langelį
Greit nublyksi į laukelį.

Paskui jį ir aš greit lekiu,
Tik pagaut jo negaliu –
Štai jis maudosi balutėj
Ir kikeną prieš saulutę.

Šokinėti per balas,
Patikėk, galiu ir aš.
Bet išdykėlis man mirksi:
- Nepagausi, tik sušils!

Pasiduot neketinu,
Vėl sučiupt jį mėginu...
- Jau turiu tave – sakau.
- Štai, delniukuose laikau!

Iš avelių debesų
Vėjo siūlu vilnoniu,
Mezga pasaką senelė,
Deda pasakų skrynelėn.
Atsisėsk ir paskaityk
Pasakų šalin sugrižk.

LAUMŲ MIGLA

Buvo šilta vasaros diena. Paežerė skambėjo nuo paukščių balsų, bitučių dūzgesio, varlių kurkimo.

- Lietau – au – aus! Lietau – au – aus! – kurkė varlės.

- Visai nenorim lietaus! – sušuko į pievą atlėkusios laumės. – Dabar taip gera... Kokios nuostabios gėlės aplinkui...

Linksmos laumės nuskubėjo pinti vainikų. Jos puošė savo ilgus plaukus gėlių žiedais, juokėsi viena iš kitos, žaidė, o varlės kurkė ir kurkė.

Matai, kad pasakose būna daug visokių gražių senoviškų ir nevisai suprantamų žodžių. Bet nenusimink - šenelė tau paaiškins.

Migla

- rūkas arba kai įkaitusi žemė garuoja.

Varlių kurkimas

- taip mes varlių dainas vadiname..

Lietus pliaupia

- labai smarkiai lyja.

Permerkė

- visiškai sušlapino.

Staiga dangus apniuko ir ėmė kapsėti.

- Lyja! Lyja! – ėmė šaukti laumės. – Kur slėptis?

Išsilakstė kuri kur. O lietus ėmė taip pliaupiti, kad net medžius permerkė, neliko sausos vietelės ant žemės.

Po kiek laiko lietus nusilpo, lašai vis rečiau ir rečiau papsėjo ant žemės. Pagaliau nušvito saulė.

- Saulė! Saulė! Išlįskite greičiau! – šaukė viena laumė.

- Oi, kaip sušlapau! – skundėsi kita.

- Mano suknią permirko!

- Reikia išsidžiovinti!

- Vilkimės sukniąs!

- O jei kas pamatys?

- Pagausim ir užkutensim!

Laumės nusivilkė sukniąs, ištiesė pievoje, o saulutė kaitino ir džiovino. Vanduo garavo ir kilo aukštyn. Laumes apgaubė migla. Atrodė, kad tai paprasčiausias rūkas.

O žmonės iš kažkur sužinojo, kad negalima eiti į paežerę, kai miglos gaubia pievas, nes ten laumės sukniąs džiovina ir supykusios gali užkudenti.

Varlė kurkia kva kva kva!
Tai puiki šiandien diena,
Ryte lietus prasidėjo,
Aš naujoj baloj gulėjau.

PaSaKa apie anČiUKą, KurIS Norėjo suŽvejoti MėNULI

Ančiukas Mykoliukas gyveno ant nuostabaus ežero kranto, kurį supo tankus nendrynas.

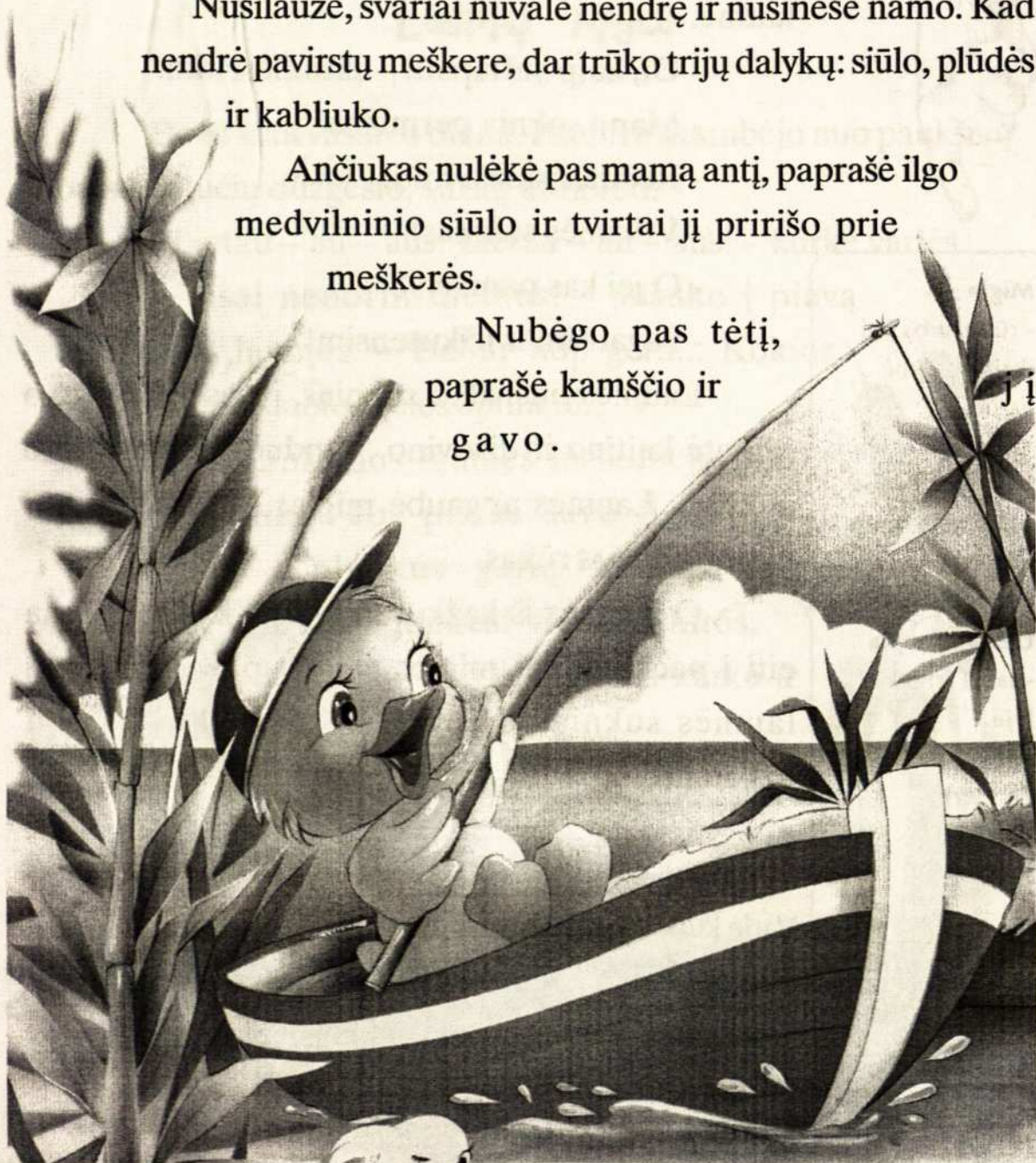
Vieną dieną landžiodamas po nendryną Mykoliukas išvydo nepaprasto ilgio nendrę. Ir tada jam šovė viena mintis.

- Kodėl nepasidarius iš jos geros meškerės? – pagalvojo ančiukas.

Nusilaužė, švariai nuvalė nendrę ir nusinešė namo. Kad nendrė pavirstų meškere, dar trūko trijų dalykų: siūlo, plūdės ir kabliuko.

Ančiukas nulėkė pas mamą antį, paprašė ilgo medvilninio siūlo ir tvirtai jį pririšo prie meškerės.

Nubėgo pas tėtį,
paprašė kamščio ir
gavo.

Trūko tik kabliuko ir masalo. Kur rasti truputį vielos?

Mykoliukas ėmė raustis įrankių dėžėje.

Štai jis! Radau! – sušuko laimingas.

Sulenkė vielą, perkišo ją per kamštį ir nuskuodė į virtuvę.
Ten pasičiupo gabalėlį duonos masalui.

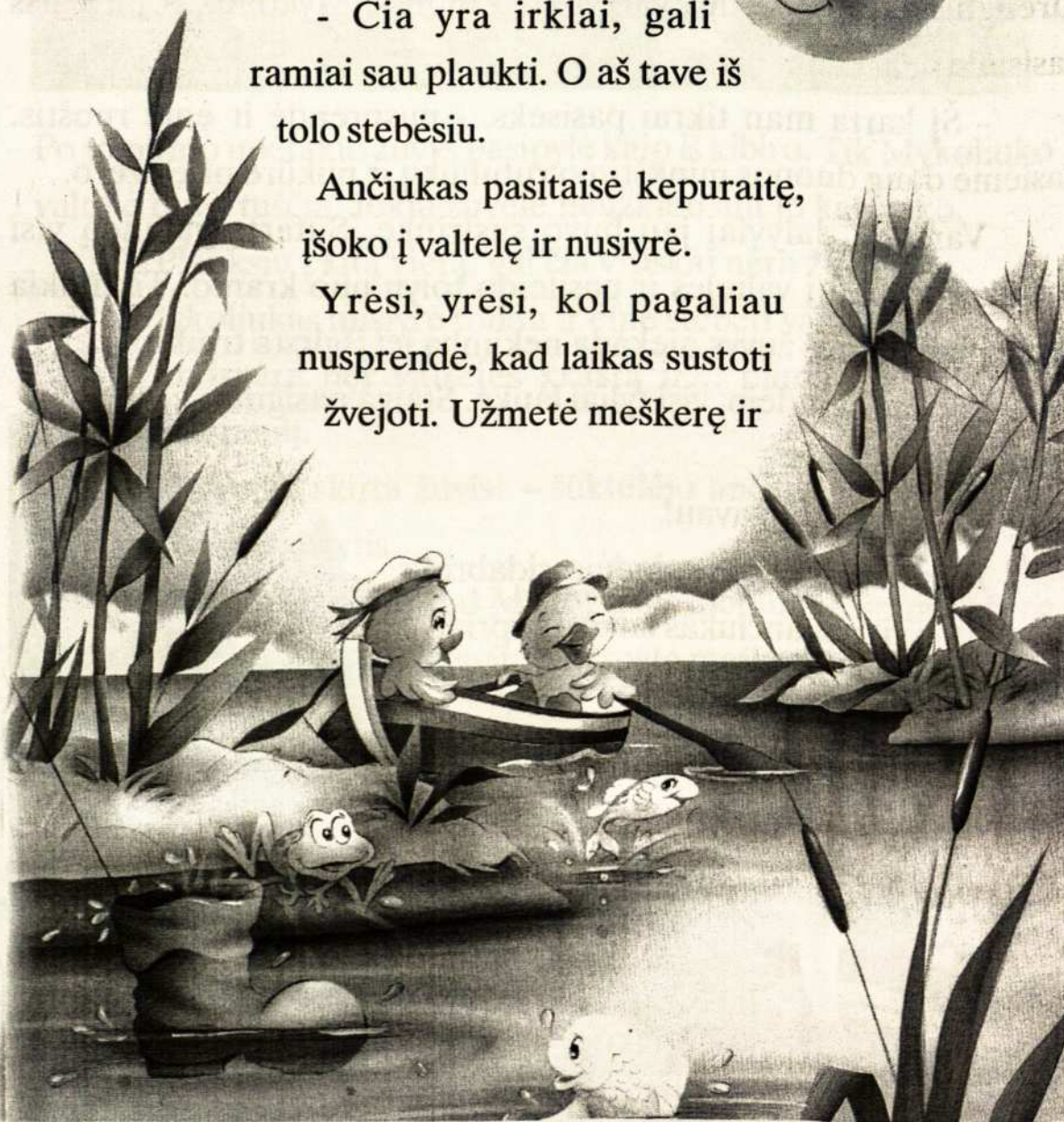
Dabar viskas buvo padaryta: ančiukas buvo patenkintas.
Palaukite, juk jam dar trūko valtelės. Ančiukas nusprendė ją pasiskolinti iš sargo Tomo.

Pažiūrėk, turiu tau tinkamą – tarė
Tomas, ir parodė jam gražią raudoną
medinę valtelę.

- Čia yra irklai, gali
ramiai sau plaukti. O aš tave iš
tolo stebėsiu.

Ančiukas pasitaisė kepuraitę,
išsoko į valtelę ir nusiyrė.

Yrėsi, yrėsi, kol pagaliau
nusprendė, kad laikas sustoti
žvejoti. Užmetė meškerę ir

PAULUTĖ

ėmė laukti.

- Kai tik sugausiu didelę žuvį, - mąstė Mykoliukas, - grįšiu į krantą ir visi pamatys, koks aš esu šaunus.

Bet bėgo valandos, o plūdė nė krust.

- Oi, kažkas užkibo! Kaip sunku! Turbūt didžiulė žuvis.

- Trauk!... Trauk!... – iš tolo jam rėkė Tomas.

Ančiukas iš visų jėgų traukė... Ir ką ištraukė? Ogi seną batą!

- Ką aš su juo veiksiu? – pamanė ančiukas... ir išmetė atgal į vandenį.

Po tokio bandymo Mykoliukas dar kartą sugrįžo meškerioti.

Tuomet ančiuko draugai, nuolat matydami jį ežere, nusprendė surengti naktinės žūklės varžybas. Žinoma, Mykoliukas pirmasis pasisiūlė dalyvauti.

- Šį kartą man tikrai pasiseks, - nusprendė ir ėmė ruoštis. Pasiėmė daug duonos minkštimo rutuliukų ir nukūrė prie ežero.

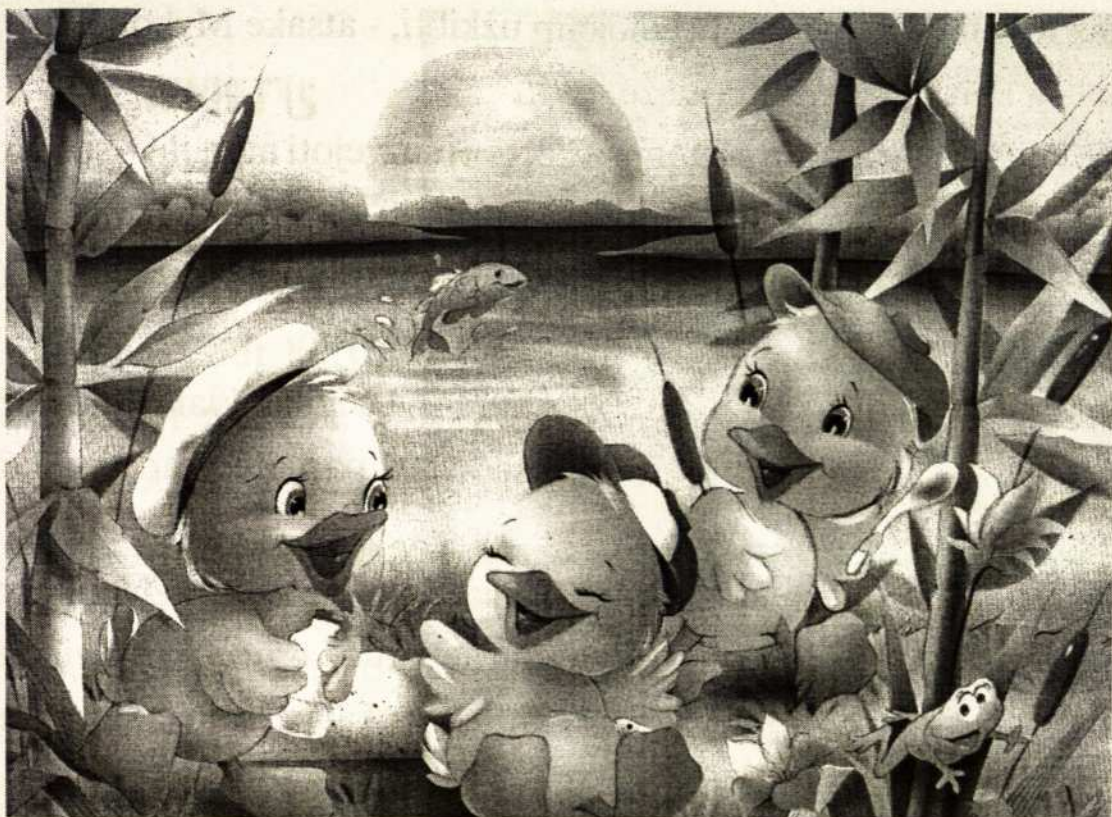
Varžybų dalyviai jau buvo susirinkę. Sutartą valandą visi ančiukai sušoko į valteles ir pasileido tolyn nuo kranto. Tik reikia tyliau plaukti, nes žuvys niekada nekimba jei išgirsta triukšmą.

Niekas nejudėjo, visi tyliai laukė. Staiga pasigirdo džiaugsmo šūksnis:

- Sugavau! Sugavau!

Mėnulio šviesoje spindėjo sidabrinis upėtakis, o vienas ančiukas laikė jį stipriai suspaudęs.

Po to pirmo upėtakio žuvys pasipylė kaip iš kibiro. Tik Mykoliuko valtelė buvo tuščia. Jokia žuvelė neužkibo ant jo kabliuko.

- Plauksiu į kitą vietą, gal čia visiškai nėra žuvies.

Mykoliukas nusiyrė toliau ir ėmė stebėti vandenį.

Persisvėrė per valtelės kraštą ir... pamatė vandenyje mėnulio atspindį.

- Štai man skirta žuvis! – šūktelėjo ančiukas, o jo širdelė ėmė smarkiai daužytis.

Turbūt supratote, kad Mykoliukas mėnulio atspindį ežere palaikė didžiule sidabrine žuvimi. Užmetė meškerę ir ėmė kantriai laukti.

Laukė, laukė...

- Gal blogai uždėjau jauką? – nusprendė patikrinti matydamas, kad mėnulis niekaip nekimba. Ne, masalas pritvirtintas puikiai.

- Ei, Mykoliuk, ką čia darai?

- Bandau sugauti tą didžiulę sidabrinę žuvį, kuri plaukioja

šalia mano valties ir nenori niekaip užkibti, - atsakė Mykoliukas.

- Parodyk, kas tai per žuvis?

- Ajajai! Koks tu svajoklis! Juk nori sužvejoti mėnulį! – sušuko ančiukas.

Visi prapliupo juoktis, o Mykoliukas, paraudęs iš gėdos, puolė irtis į ežero kraštą, kad pasislėptų savo nendryne.

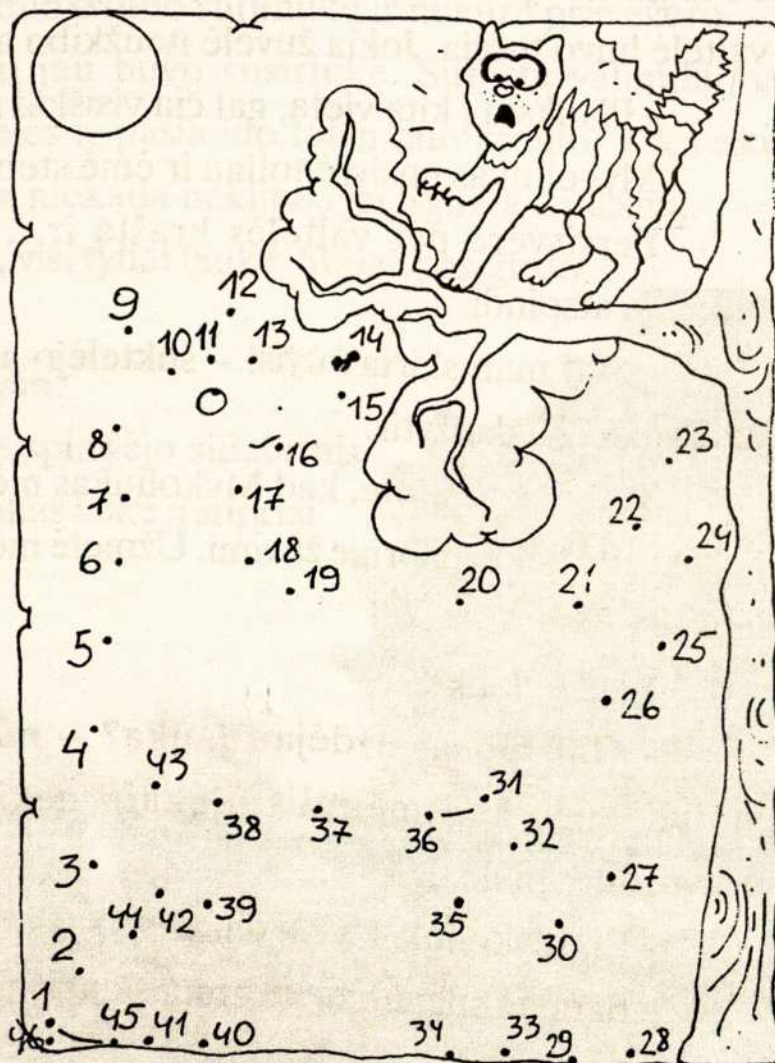
Dejuodamas ir graudžiai verkdamas Ančiukas klaidžiojo tarp nendrių. Auštant norėjo grįžti namo, bet pamatė, kad visiškai pasiklydo tame nendryne!

Tuo metu kiti ančiukai, susirūpinę dėl netikėto Mykoliuko dingimo, visur jo ieškojo. O kai surado tuoj išvirė jam aviečių arbatos, nes ančiukas nakties drėgmėje gerokai peršalo ir smarkiai slogavo.

Draugai jam tarė:

- Negerai pasielgei pabėgdamas. Nebūk užgaulus ir neverta nusivilti, jei kas ne iš karto pavyksta. Nepamiršk, kad tik būdamas kantrus ir atkaklus gali ko nors pasiekti.

Sujunk taškelius

UŽSIENIETIS

Papūgiukas visą gyvenimą tupėjo narvelyje, bet kartą šeimininkė nesandariai uždarė dureles, ir papūgiukas iš jo išskrido. Iš narvelio į kambarį, o iš kambario - pro langą į lauką. Žvalgosi jis nusteбęs: kad tave kur devynios, atrodo, kad ir čia

kažkas gyvena! Nuskrido papūgiukas už namo ir vėl apstulbo. Ten buvo daug sutvėrimų, primenančių paukščius, bet labai keistų. Papūgiukui net nešovė į galvą, jog pateko į paukščių kiemą.

Pirmoji papūgiuką pastebėjo sena antis.

- Kre kre. Koks gi čia paukštelis mus pagerbė savo viešnage?

- Gražus, tikras užsienietis. Čia tokio dar nematėme, - sukreksėjo mažos antytės.

Žąsys atlingavo pasižiūrėti, kas čia dedasi. Antys pagarbiai pasitraukė joms iš kelio. Niekam ne paslaptis, jog žąsys labai rimtos, mat jų giminaičiai nuolat skraido į užsienį.

- Ar jūs pas mus atskridote tiesiai iš užsienio? - domėjosi mokyta Žąsis.

Papūgiukas buvo taip nusteбęs, kad negalėjo nė žodžio ištarti. Išpūtė akis ir tyli.

Žąsinas tai
suprato kaip pritarimą,
linksmi suplasnojęs
sparnais, sugageno ir
sukvietė visus aplinkui.

- Ga ga, poniutės.
Būkite svetingos. Pas
mus atvažiavo svečias iš
užsienio. Pelenėle,
nustok kapstyti po
smėlį, tegu užsienietis
nemano, kad pas mus
visi laukiniai ir mums
niekas neįdomu.

Atėjo ir vištos,
išgirdusios kvietimą.

Labai keistas vaizdas: vidury kiemo tupi užsienietis.

- Mūsų giminaičiai taip pat skraido į įvairias šalis, - nepamiršo
pridurti Žąsis ir ištiesė kaklą, kad būtų aišku, jog joms nėra lygių.

Bet papūgiukas jau pamažu rimo. Mato, kad jie neketina
muštis ir žiūri į jį su pagarba. Papūgiukas pasipūtė kaip tikras
“užsienietis”, ištiesino kuodą ir rimtai ištare:

- Taip, kartais truputį paplepu su šeimininke.

- Nejaugi tu moki kalbėti žmonių kalba? - nusistebėjo
Pelenėlė.

- O kaipgi! Prisiskraidęs po užsienį dar ne tokių dalykų
išmoksi, - atsainiai linktelėjo svečias ir patvirtindamas savo žodžius
tikra žmonių kalba pridūrė:

- Ger-r-r-as Kimas, ger-r-r-as. Vė-ė-ė-pla, vė-ė-ė-pla.

- Nuos-s-stabu, - susižavėjusi sušnypštė Žąsis.

- Nepakartojama! -
ėmė sparnais ploti antytės,
bet sena Antis
priekaištingai pažvelgė į
Antiną ir tarė:

- Čia vis tos tavo
modernios išmonės. Bet
aš galvoju, kad mums tos
užsieninės gudrybės visai
nereikalingos.

- Na, ką tu, - atsakė
Vištytė, - juk gyveni tik
čia, mūsų kieme, kapstaisi
po smėlį ir nežinai, kas
darosi užsienyje. Pasirodo,
ten žmonių kalbą moka ir

paukščiai!

Gaidys griežtai žengė į priekį.

- Na, tas užsienietis per daug sau leidžia, tuoj aš jam
pakirpsiu sparnelius.

- Per daug nesipuikuok, gaidy, geriau susitvarkytumei. Tik
pažvelk, koks to užsieniečio kuodas. O paskui pagalvok apie savo
skiauterėlę. Užsienyje tokių jau seniai nebenešioja.

- Ką čia kalbi? - pasipiktino Gaidys. Išpūtęs akis jis ištiesino
skiauterę, porą kartų pakapstė kojomis ir pasisuko į Papūgiuką.
Visas Papūgiuko pasipūtimas bemat išgaravo.

- Baikite kvailioti. Ir be peštynių aišku, kad nė vienas iš
mūsų neprilygs užsieniečiui, - užtarė svečią Žąsis.

- K-k-ką? - sušnypstė Žąsinas, pamiršęs visą svetingumą ir
prisiartino prie Papūgiuko iš kitos pusės.

Nors užjūrio svečias norėjo pakilti į orą, iš baimės jam sustingo sparnai.

- Baikite tas pjautynes! Jis toks gražus, - sukreksėjo antytės.

Antinas piktokai žvilgtelėjo į senąją Antį ir pranešė:

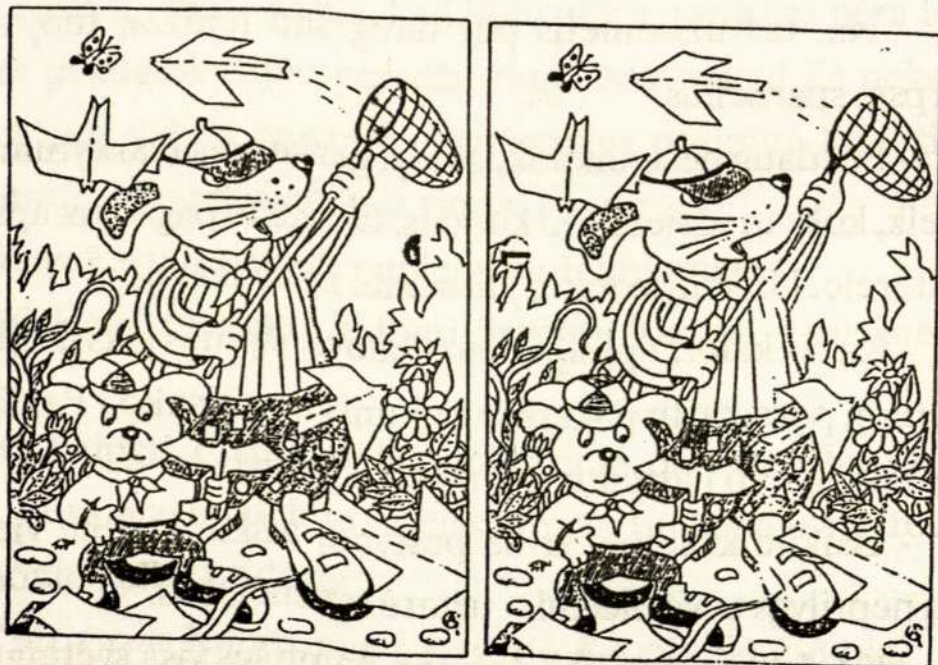
-Mums čia gerai ir be užsieniečių! - ir prisijungė prie Gaidžio ir Žasino.

Papūgiukas visai išsigando, atsispyrė nuo žemės ir suplasnojo sparnais, pats nežinodamas, kur skrenda. Staiga į kiemą išėjo šeimininkė, taigi nuskrido pas ją. Taip jis ir išsigelbėjo.

Kieme sąmyšis greitai nurimo, ir visi gyveno kaip gyvenę. Vištos nuėjo kapstyti smėlio krūvos, antys pliauškéjo baloje, o žąsys rimtai vaikštinėjo ir tiesė kaklus į debesis.

Papūgiukas grįžo namo. Švelniai besisūpuodamas ant kartelės jis džiaugėsi tylą. Išgirdęs klegesį, sklindantį iš kiemo, smerkiamai papurtė kuodelį.

- Vė-ė-ė-plos! Ką jie gyvenime regėjo be savo kiemo? Užtat pas mus, užsienyje... - mąstė jis, pro narvelio groteles žvalgydamasis po kambarį.

Surask 10 skirtumų

Pieštų žmogukų vakaronė

Ramutė Skučaitė

Tas žmogiukas nuo tvoros
Eis pas tą, kuris ant sienos.
Ir abudu vakaros,
Atsigėrę mėnesienos.

Mėnesiena neskani,
Tik graži pasižiūrėti.
Bet žinai, kur gyveni,
Ir žinai, ko tau norėti.

O patiktų arbata
Iš žolyčių sumaišyta,
Jeigu būtų išvirta
Arba bent jau nupaišyta.

Bet arbatos ant tvoros
Juk nebūna... nei ant sienos...
Tai žmogiukai vakaros
Atsigėrę mėnesienos.

Laumiukas

Vienąkart taip gali atsitikti,
Kad laumiuką tau pavyks sutikti.
Šviesiai žalią smilgą įsikandęs,
Gali jis atrodyt išsigandęs.
Gali susivėlę jo plaukučiai
Driektis ten, kur šiltas vėjas pučia.
Gali – nematau čia nieko blogo –
Dovanoti tau kraitelę uogų.
Ir nespėjus padėkoti gali! –
Kaip kiškelis liuoktelti į šalį.
Gali jis tau uogų ir neduoti,
Tai tada nebus už ką dėkoti.

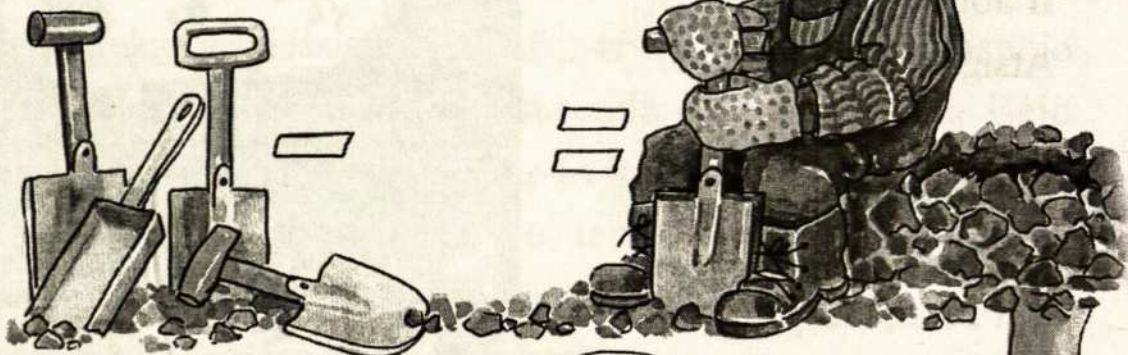
Na ir aišku, gali atsitikti,
Kad laumiuko tau neteks sutikti.

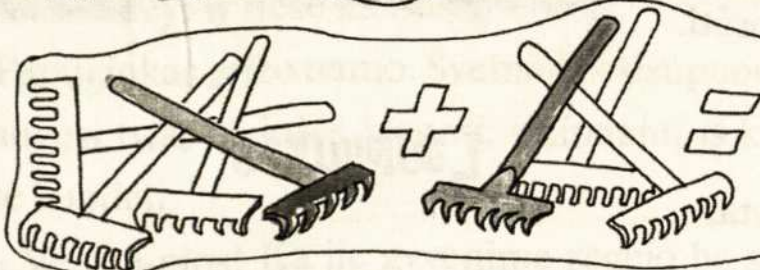
KURMIS

SVEČIUOSE PAS KURMIUKĄ TAU NEBUS
NUOBODU, NES REIKIA VISKĄ APŽIŪRĖTI,
UŽDUOTĖLES ATLIKTI...

KIEK KASTUVŲ REIKIA
ATIMTI, KAD LIKTŲ TIK
VIENAS? SKAIČIŲ
IŠRAŠYKI

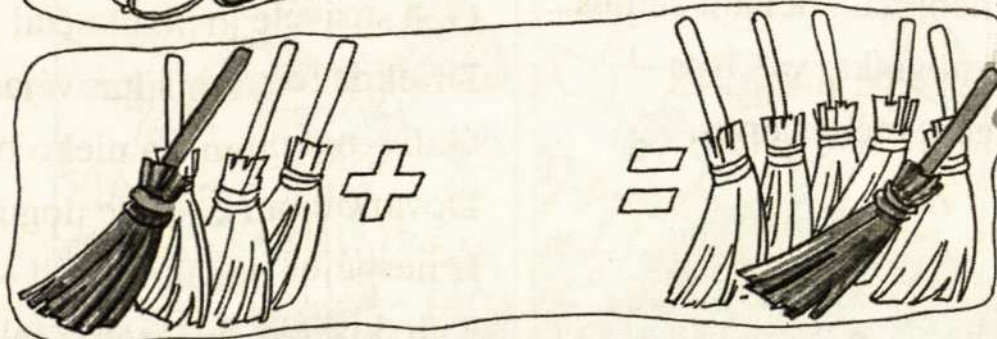
SUSKAIČIUOK
VISUS GRĖB-
LIUKUS.

KOKIŲ ŽENKLŲ
ČIA TRŪKSTA?
IŠRAŠYK JUOS!

NUPIŠK TIEK
ŠLUOTŲ, KIEK
REIKIA.

PAPASAKOK,
KĄ KURMIUKAS
VEIKIA ŠIUOSE
URVELIUOSE.

Kiek legendų, padavimų
Mūs senoliai vis dar žino.
Buvo tai labai seniai,
Kai gyveno milžinai,
Laumės gelsvą kasą pynė
Iš tautosakos lobyno.

Paukščiai grįžta į tėviškę

Pempė – pavasario pranašas
– parskrenda jau kovo pradžioje. Ji
naminio karvelio dydžio, nugarėlė
tamsi, o pilvelis baltas. Pempės
puošmena – ilgas smailus
kuodukas viršugalvyje. Gyvena
pempė laukuose, deda labai gražius
margus kiaušinukus, iš kurių išsirita mieli
pūkuoti pempiukai.

Truputėlį vėliau negu pempė iš šiltųjų kraštų grįžta baltasis
gandras. Šį ilgą raudonu snapu ir raudonomis kojomis paukštį
tikrai pažįsti, ar ne? Jis gana didelis, baltas, juodais sparnais. Gana
dažnai varlinėjantį gandrą galima pamatyti pievose ar ganyklose.
Žmonės gandrąms iškelia dirbtinus lizdus, kuriuose šie mielai
peri savo vaikelius.

Senolis girdėjo - jūs
irgi paklauskite ir
kitiems pasakykite ko
liaudies išmintis moko.
PATARLĖS IR PRIEŽODŽIAI

*Didelė išmintis mažoj
galvoj sutelpa.*

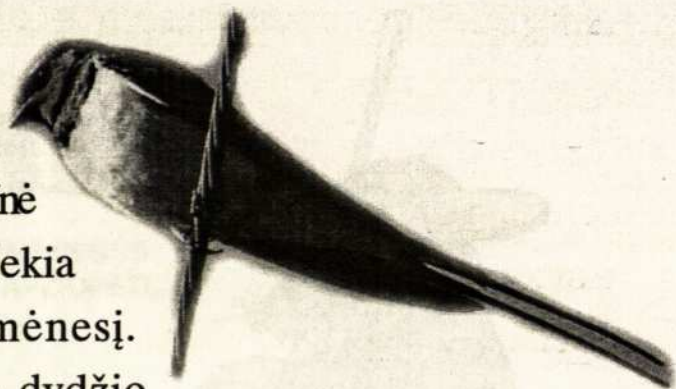
*Obuoliai nuo alksnių
nekrinta.*

*Greitai žmogus
užauga, dar greičiau
pasensta.*

*Miegas už medų
saldesnis*

*Ką į dūšią įdedi,
penki neišims.*

Šelmeninė

kregždė parlekia
balandžio mėnesį.

Tai žvirblio dydžio

paukštelis melsvai juoda nugarėle ir baltu su rausvu atspalviu pilveliu. Labai graži kregždutės uodega – ilga ir gražiai iškirpta. Šelmeninė kregždė daugiausia gyvena kaime. Ji – puiki statybininkė: pastogėje, daržinėje ar tvarte iš drėgnos žemės nusilipdo lizdelį, kurį iškloja plunksnelėmis, pūkeliais. Kregždutė labai vikri – gali skraidyti ilgai, darydama staigius posūkius, sukdamą ratus, pakildama aukštai aukštai ar nusileisdama visiškai į pažemę.

Kovo pabaigoje ar balandį parskrenda nedidukas, žvirblio

dydžio ilgauodegis paukštelis – baltoji

kielė. Ji tikra nenuoramą – greitai

bėginėja po kiemus ir net namų

stogais. Kielės nugarėlė pilka, pilvelis

baltas, o krūtinėlę puošia gražios juodos

plunksnelės. Lizdelį kielė suka pastogėje ar

palėpėje, o kartais net malkų krūvoje.

Už trobų, pievoje kre-kre-kre – sušunka griezlė. Tai įdomus vešlių pievų ir krūmų paukštis. Griezlė vikri kaip vijurkas, iškėlusi galvą, skleidžia žoles ir bėga. Pagriežusi vienoje vietoje – dumia toliau. Pakyla tik netikėtai užtikta, bet vėl tuoj leidžiasi. Griezlė apsitačiusi

margomis plunksnomis su tamsiomis dėmelėmis. Krūtinė šviesesnė, pilvas ir pauodegys baltas, sparnai rudi.

Žiemoti griežlei tenka lėkti net į Šiaurės Afriką. Jai skristi sunku, ypač rudeni, atsiganius nuo sliėkų, vabzdžių. Toliau jos traukia vakarais, naktimis per pievas, laukus, perskrisdamos tik upelius, miškelius. Didžiąją kelionės dalį bėga žeme. Daug laiko pievų gražuolės sugaišta ir grįždamos į gimtąsias pievas, todėl pasirodo tik gegužės mėnesį.

Žmonės sako, jei vakare griežia griežlė – rytoj lauk giedro oro.

DALGELĖ LANKON

JUOZAPAS ŠORYS

Rodos, dar taip neseniai pasirodė pirmieji pavasario gandonešiai - parlėkė paukščiai giesmininkai, iš paslaptinių žemės plyšių išsinėrė margaspalviai drugiai,

“kačiukais” apsipylė lazdynas, alksnis, blindė, pašlaitėse suspindo žibuoklės... Vėliau sužaliavo ievos, sudūzgė sparneliais kamanės, išsiliejo upės, beržų kamienais ėmė plūsti žemės syvai. Klampioje dirvoje lyg siena stojosi žieminiai rugiai ir nejučia pražydo - taip pavasaris virsta vasara, gegužę keičia birželis.

Mūsų kalendoriuje pavasario mėnesiai vadinami paukščių vardais.

Pavasariį visi paukšteliai padeda kiaušinukus ir peri, laukia jauniklių, tik gegužiukas svetimame lizde atsiduria.

Ilgainiui mažas gegužraibis jauniklis tampa tikru lizdelio gremėzdu, didesniu už jį maitinančius netikrus tėvelius. Rodūnės

krašte seniau žmonės sakė: “Ir gegužė pavirsta vanagu, kai badas prispiria”. Ir dabar tikima, kad pirmą kartą užgirsta kukuojant gegutė laimę arba dalią lemia, tik nereikia išsižiojusiam būti ir iš anksto pasirūpinti: nešiotis su savimi tuos daiktus, kurių nori. Seniau

manyta, kad paukščiai yra senelio Dievo pasiuntiniai ir tarpininkai tarp dangaus ir žemės. Šiukštu juos skriausti, nes visokios nelaimės apniks, šviesios dienos nebematysi. Mažosios Lietuvos lietuvninkai kalbėdavo, kad “kas gegužę kukuojant nušauna, tas kurčias (negirdys) tampa”.

Birželio mėnuo savo pavadinimą yra gavęs iš berželio. Tai vienas iš gajausių ir labiausiai paplitusių mūsų krašte medžių. Gaivališkas pavasarinis berželių sulapojimas skatino mūsų protėvius - gamtos vaikus patikėti magiška jo galia.

Žemaičiai nedidelius medynėlius, tarp laukų išaugusius medžių guotelius vadina senoviškai – biržė...

Gegužės pabaiga ir birželio pradžia, o ir visas birželis yra tas nuostabus metų laikas, kai visa, kas gyva kyla į Saulę, kai suveša nuostabi žaluma ir, saulės apsvaiginti, skleidžiasi vis nauji žiedai...

Kada būtent prasideda tikroji vasara? To tiksliai niekas nepasakys, bet gamtos žinovai patikins, kad tai laikas, kai soduose urmu sužydi obelys, o verandos langus ima krebždenti alyvų žiedai.

Kai atsiveria putino, erškėčio, šermukšnio žiedai, kai darželiuose išsiskleidžia tamsraudoniai bijūnai... Ir dar tada, kai saulėtame sode, vešlioje žolėje tarp avilių geltonuoja pienių galvutės,

kuriomis ropinėja bitutės, ką tik, gal pirmą kartą nuskridusios nuo avilio laktos... O šiaip birželis – medaus nešimo mėnuo arba, kaip senoliai sako, “didelės procios (darbo) laikas”.

Pasėjus daržoves ir vasarojų, pačioje gegužės pabaigoje, 31 dieną, ūkininkai sėdavo linus, tikėdami, kad šie, tada pasėti, bus stiprūs ir gerai augs. Mat ši diena yra šv. Petronėlei paskirta, o kaime vyravo nuomonė, kad linus reikia sėti “moteriškos” globėjos dieną. Kai kuriose Dzūkijos vietose laukdavo birželio mėnesio pradžios, šv. Elenos dienos, nes manė, kad šią “moterišką” dieną sėti linai duos gerą “valakną” (stiebelius), o sėmenys gali būti ir prastesni.

Seniau žmonių labai gerbtas Perkūnas. Bijota prieš jį burnoti, buvo kalbamos maldelės, kreipiantis į jį. Pavasarį, kol negriaudė Perkūnas, negalima maudytis, nes upė ar ežeras gali prigirdyti. Manyta, kad griaudėjantis Perkūnas iš balų ar pelkių išgainioja velnius. Basiems vaikščioti galima irgi tik pirmą kartą sugriaudus. Šimkaičių apylinkėje (Raseinių raj.) tikėta, kad jei perkūnija pasigirsta gegužės mėnesį, tai vasara esti karšta ir giedra”, o prūsų lietuvių buvo sakoma: „Jei biržely Perkūnas grūmoja, ūkininkas daug javų sulauks“. Ažvinčių, Minčios, Labanoro giriose, dar negriaudus Perkūnui, vaikščiojo žmonių vadinami burtininkai ir gaudė gyvates, kurios buvo geras vaistas gyvulių akims gydyti. Vaistinės žolelės savo gydomąsias savybes

išsaugo iki birželio pabaigos - švento Jono dienos.

Na, o apie gegužės pirmą sekmadienį Lietuvoje švenčiamą Motinos dieną tikrai žino visi vaikai, taip pat apie

Tėvo dieną, kurią švenčiame pirmą birželio sekmadienį.

Po Velykų dar ilgai tęsiasi povelykinis laikotarpis arba vadinamojo pavasario ciklo šventės. Šeštinės – šeštas ketvirtadienis po Velykų, Sekminės - septintas sekmadienis po Velykų, o Devintinės – devintas ketvirtadienis po Velykų. Šios šventės - krikščioniškos, bet, kaip beveik visos, ir jos yra išlaikiusios daug senųjų papročių ir tikėjimų.

Trys dienos prieš Šeštines yra Kryžiaus dienos. Tada iš bažnyčių rengiamos procesijos prie koplytėlių, šventų vietų, kryžių. Per Šeštines procesija patraukia į kapines, ten žmonės gieda šventas giesmes.

Sekminės seniau būdavo piemenų šventė. Jų pareiga buvo berželių šakomis ir gėlėmis apvainikuoti karvių ragus. Parginus namo buvo galima tikėtis iš šeimininkės gauti kiaušinių, kumpio, kad vėliau galėtų kelti vaišes. Namų sienos per Sekmines būdavo apkaišomos beržų šakomis, o prie durų neretai pastatomi du liauni berželiai. Be to, per Sekmines buvo daug dainuojama, supantis sūpuoklėse.

Marcinkonyse sakė: „Jei kopūstus užpuola amaras, kaišo Sekminių beržais, kad amaras išnyktų“, „Jei per Sekmines šlapia, bus Kalėdos riebios“, - tai 1904 m. „Ūkininko kalendoriaus“ išmintis.

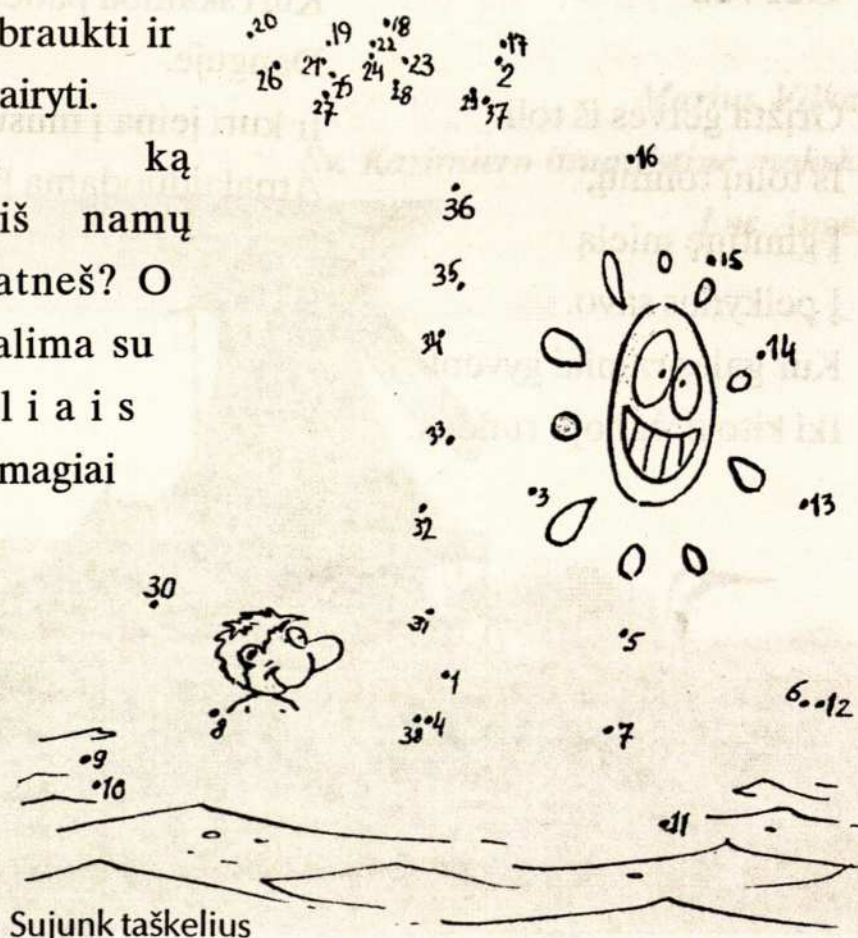
Per Devintines šventintais žolynais gindavosi nuo įvairių pavojų.

Kai kur gyvulius ganė šienaujamose lankose nuo Jurginių iki Sekminių, vėliau piemenys varė bandą į miško laukymes, pelkėtus pievų plotus, kad birželyje šienpjoviai be darbo neliktų.

Šienauti pradėdavo nevienodai - ankstyvieji pasipusto dalgeles nuo mėnesio vidurio, bet dauguma laukia tikros žolės brandos – Joninių, arba Petrinių, ir tada jau braukia šienauti. Pirmiausia pjovė dobilus, nes jei šie peržydės, iš pašaro tik stagarai liks. Joninės arba Rasos, Kupolės - pats vasaros dienovidis. Tada sako: „Saulė žeme ritinėjasi, tai ir pats netingėk, kelk jai dar netekėjus ir lankon: kol rasa dar neiškrito, tol žolė stangri ir skambi lyg sidabriniai angelo triūbos garsai“. Šienpjoviai iš tikrųjų keldavosi labai anksti ryte.

Kad visą dieną stipriai mosuotum dalge, reikėjo sočiai valgyti, tad gelbėjo visų amžių lietuvių valiuta - lašiniai. Sakydavo: „Dalgė pievon - lašiniai verkia“. Kai Saulė rytuose užkopia aukščiau, galima prakaitą nusibraukti ir pusryčių pasidairyti.

Įdomu, ką mergaitės iš namų ąsotėliuose atneš? O belaukiant galima su paukšteliais pasivaržyti – smagiai padainuoti.

Sujunk taškelius

Iš mūsų kūrybos

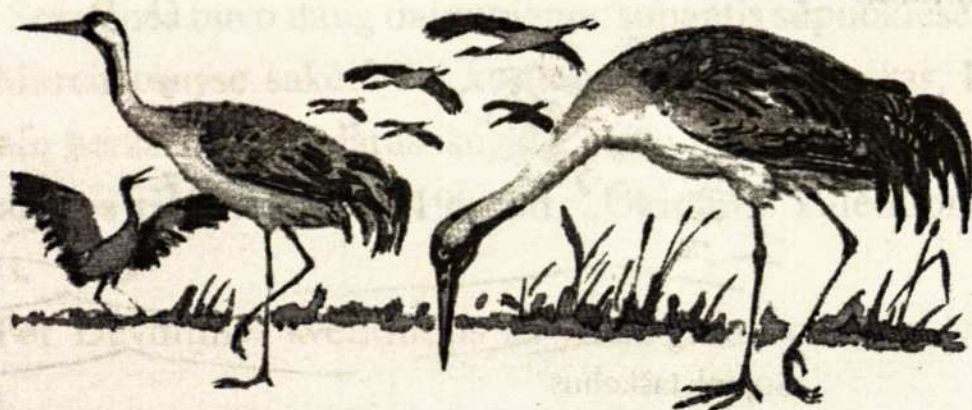
*Austėja Salytė
Stasio Šidlausko vid. m-kla,
Šiauliai*

Muzika

Girdit? Ak, kokia muzika
Tiesiog, kaip
Angelo arfos
Kuri skamba padebesiais
Danguje.
Ir kuri įeina į mūsų širdis.
Atpalaiduodama kūną ir sielą...

Gervės

Grižta gervės iš toli
Iš tolių tolimų,
Į gimtinę mielą
Į pelkynus savo.
Kur galės ramiai gyvent
Iki kito drėgnojo rudens.

Mano namas

Mano mėgiamiausia vieta yra namai. Ten yra daug ypatingų dalykų. Aš papasakosiu kaip atrodo namas, kodėl yra mano mėgiamiausia vieta ir kaip mano namas skiriasi nuo kitų vietų.

Mano namas yra labai ypatingas. Pirmiausiai, mano namas yra žalias ir didelis. Jis stovi aukštai kaip didžiausi medžiai. Jis turi didelį užpakalinį kiemą. Aš mėgstu žaisti kieme.

Aš mėgstu savo namą todėl, kad namas saugo mane nuo lietaus, nuo kitų blogų žmonių, ir nuo tamsios nakties. Jis skleidžia gerus jausmus man ir visiems kurie gyvena ar lanko šį namą. Todėl mano namas yra mano mėgiamiausia vieta.

Paskutinės mintys, kurias aš noriu papasakoti apie namą, yra kodėl jis skiriasi nuo kitų namų arba vietų. Pirmiausiai, mano namas saugo mane geriausiai, kitos vietos to nesugeba. Antra mintis yra, kad aš esu laimingiausias namuose.

Marius Vilkas ,

Šv. Kazimiero lituanistinė mokykla,

Los Angeles

Lietuvos Partizanai

Mūsų istorijos lapai pilni išmarginti didvyrių žygiais, darbais ir vardais. Partizanai buvo tie žmonės, kurie padėjo Lietuvą apginti nuo priešų. Jie slaptai padėjo Lietuvai, tyliai slinkiojo prie sienų, saugojo Lietuvą. Partizanams priklausė daug įvairių profesijų ir amžiaus žmonių. Partizanų tarpe dalyvavo karininkai,

studentai, tarnautojai, ūkininkai, darbininkai - ir daug kitų profesijų.

Partizanas turėjo būti drąsus lietuvis ir aukštos moralės. Lietuvos partizanai slėpdavosi miškuose. Jų svarbiausi tikslai buvo trukdyti komunistų veiklą, kliudyti jų planams ir juos erzinti.

Komunistai rūpinosi, kad partizanai sutrukdytų jų jėgą. Komunistai erzindavo partizanus ir mėgino juos susilpninti. Jie dažnai sugaudavo vieną partizaną, iškankindavo jį ir mėgindavo sužinoti kas yra jo draugai. Lietuvos partizanai veikė virš 10 metų. Svarbiausias jų atvykimo tikslas buvo gauti pagalbos iš Vakarų. Bet vakarais jie nusivylė – negavo jokios pagalbos. 1952 metais pasibaigė organizuotas partizanų veikimas. Liko tik individuali veikla.

Per dešimt metų laikotarpį Lietuvoje žuvo virš 50,000 lietuvių partizanų. Kovodami jie paliko ateinančiom generacijom puikų pavyzdį kaip mylėti savo tėvynę.

Sofytė Rasytė

Bostono lituanistinė mokykla

Žuvautojai

Vieną saulėtą dieną mama pasiūlė tėčiui važiuoti į parduotuvę nupirkti žuvų. Bet Mantas norėjo žuvauti. „Tai važiuojam pažuvauti“, pasiūlė tėtis. Visi susiruošė ir įsėdo į mašiną. Pirma jie sustojo prie krautuvių ir paliko mamą. Tėtis su Mantu nuvažiavo toliau. Tėtis pastatė mašiną, išlipo ir nuėjo. „Kur atsisėsti?“,

klausė tėtis. „Sėdam ant to lieptelio ir žuvaujam“, pasiūlė Mantas.

Po kiek laiko tėtis užmigo. Buvo labai sunku sutvarkyti meškeres, bet Mantukas buvo protingas ir sudėjo. Jis bandė ir bandė, bet nieko nepagavo. Naktis atėjo. Tėtis atsibudo ir tuoj reikėjo važiuoti namo. Tėtis nuvažiavo pirma į parduotuves, nupirko žuvies ir parvažiavo namo. Staiga jie pagalvojo apie mamą. Oi ne!

„Labas, tėti“ pasakė mama. Mantukas išgirdo ir atsiduso. „Kaip tu atsiradai namie?“ Mama atsakė, „Aš jūsų ieškojau, bet pasirodo, kad jūs buvote ne prie to ežero. Aš pati pasigavau žuvyčių ir parsivežiau“.

Monika Kasiukevičiūtė
Los Angeles Šv. Kazimiero mokykla

*Eiles Martyno Mažvydo stiliumi
parašė Filadelfijos V. Krėvės lituanistinės mokyklos
6 kl. mokiniai*

Prieš daugelį metų
Amžius kelis
Urvuose dar gyveno
Lietuviai barzdočiai
Ir šaudė jie briedžius
Užsidėję ant pečių ir
Skubėjo maitinti šeimą.
Rašyti ir skaityti
Arba moki ar nemoki
Žinai, būtų geriau mokėti
Gimimo kalba pagaliau
Atkurta, visi turėtų ją
Išmokti. Jo vardas
Tai, Martynas Mažvydas
Išspausdino pirmą knygą
Šiandien ją skaitome visi.

Paulius Razgaitis

Pirmoji lietuviška knyga
Martyno Mažvydo
katekizmas.

Aš seniai galvojau, kodėl
 Išskrenda paukščiai kas rudenį, ar
 Dėl to, kad jie bijo žiemos?
 Ar dėl to, kad jie nori pabėgti iš Lietuvos, bet
 Sugrįžta kiekvieną pavasarį vėlei.

Jau žiemos nebeliko, žolė jau
 Atžėlė. Ir pulkai juodasparnių gražuolių parbėga,
 Kai saulutė sušildo žemelę motulę
 Užgiedoja skardžiai devynbalsiai žvalgai.
 Bet pavasaris brenda per amžiną žiemą
 Ėjo jis per miškus, per laukus ir per pievas.
 Nors žiema nenorėjo iš rankų paleisti ir
 Aidėjo, braškėjo ledai susitaršę
 Savo darbą pavasaris užbaigė greitai.

Aidas Jakubėnas

Sujunk taškelius

Daug pasaulio įdomybių
Nori sužinot vaikai,
Jas visas Žiniukas žino
Ir užrašo tau tikslai.
Nori būti Žiniuku,
Tai skaityki iš pradžių...

AR ŽINAI?

Ten, kur karaliavo Fridrikai ir Kristijanai

Audronė Remeikaitė

“Galima pamanyti, kad Dievui, kai ketino Daniją nulipinti, buvo žemių gniutulys iš rankos iškritęs ir į daug dalių suskilęs. Didesniosios ir mažesniosios dalys sudarė salas, išskyrus Jutlandiją, kuri su Vokietija sulipo į vieną ir pasidarė pusiasalis”, - šitaip apie Daniją rašė šios šalies vaikų ir suaugusiųjų rašytoja Karina Mikaelis. Iš tiesų, atsivertę žemėlapi, savo akimis galime įsitikinti, kad Danija susideda iš keleto didesnių ir daugybės smulkučių salelių. Jų priskaičiuojama kone 500, bet tik koks 100 iš

jų apgyvendintos. Didžiausiosios salos - Sjaelland, Fynas, Lalandija, Falsteris ir Bornholmas. Danija, tartum koks skylėtas plaustas, plūduriuojantis tarp Baltijos ir Šiaurės jūrų, tarp vidurio Europos ir Skandinavijos pusiasalio... Tai viena seniausių ir mažiausių valstybių šiaurės Europoje. Čia gyvena per 5 milijonus gyventojų. Ji 7,5 karto mažesnė už Norvegiją

ir 10 - už Švediją.
Beje, Švediją ir
Daniją skiriantis
Zundo sąsiauris
vienoje vietoje
tik 4 km pločio,
tač giedrą dieną
nuo Danijos
kranto galima
įžiūrėti Švedijos
pakraštį...

Danijos krantai išraižyti vingrių įlankų, vadinamų fiordais. Didžiausias - Limfiordas, nusidriekęs skersai šiaurinės Jutlandijos. Tą patį rašytoja Karina Mikael, negirdėjusiems, kas tai per daiktas, paaiškina, kad "fiordas yra gilus plyšys, einąs iš jūros į žemę, pilnas vandens. Fiordų pakraščiuose žaliuoja plačios pievos, kur per visą vasarą karvės ganosi ir gandrai vaikščioja". Danijoje nėra didelių upių, kaip ir didelių ežerų, bet užtat jų gausybė. Miškai užima apie 11 proc. šios šalies teritorijos. Danijos žemę mėgsta plačialapiai medžiai, gausu bukų, pasitaiko ąžuolų. Klimatas - švelnus, jūrinis ir žinoma, drėgnas.

Danų istorija ilga, paini ir sudėtinga. Pirmą kartą danai paminėti 512 m. Pirmasis Danijos karalius - Godfred, šalį suvienijęs valdovas Gorm - antrasis. Trečiasis karalius - Harald Blaatand - Mėlyndantis. Ar iš tiesų jo dantys buvo mėlyni, istorija nutyli, tik mini, kad šis karalius pirmasis 976 metais apsikrikštijo ir sukūrė 3 vyskupijas.

Vien pažvelgus į danų valdovų vardus, surašytus iš eilės, ima suktis galva... Nuo pat pradžių iki XX amžiaus Daniją valdė net 50 karalių! Būta Kanutų, Haraldų, Valdemarų, Kristupų,

Erikų, po vieną - Nilsą, Abelį, Joną... Užtat net 10 - Kristijanų ir 8 - Fridrikai, kurie nuo 1513 iki 1912 metų nuolat keisdamiesi valdė šalį. Jeigu po Kristijano karaliavo Fridrikas, tai po Fridriko į sostą sėsdavo Kristijanas ir t.t. Iš tų 50 valdovų net 49 buvo vyrai ir tik vienintelė moteris - karalienė Margarita. Ji valdė ne tik Daniją, bet ir Norvegiją su Švedija. Čia būtų

tiesiog negarbinga nepaminėti ir dar vienos Danijos karalienės, beje, kaip man pačiai teko įsitikinti, labai žavios ir tikrai karališkos - Jos didenybės Margaritos II, kuri praėjusią, vasarą, svečiavosi Lietuvoje.

Daugiaamžė Danijos valstybės istorija turėjo reikšmės kuriantis savitai nacionalinei kultūrai. Danai turi daugybę švenčių. Jie gan triukšmingai ir iškilmingai švenčia Kalėdas. Tą dieną ant danų stalo padedama kepta antis arba žąsis, skanaujami raudongūžiai kopūstai, smaguriaujama juodųjų serbentų žele, geriamas raudonas vynas ir alus. O netikėtą dovaną – valgomą skanėstą gauna tas, kuris virtuose ryžiuose aptinka migdolų grūdėlį... Danai turi gražų paprotį: per Kalėdas jie lanko artimųjų kapus. Danijos gyventojai švenčia Užgavėnės, šv. Hanso dieną (birželio 23) jie, kaip ir mes, renkasi prie laužų, vasario 21 d. mini šv. Peterio dieną. O prieš Velykas, Didįjį Penktadienį, šalyje nerasi atidarytos nė vienos parduotuvės; uždaryti ir restoranai, teatrai. Net ir laikraščiai tą dieną neišeina.

Danų kalba artimiausia savo kaimynų - švedų kalbai. Ji priklauso šiaurinių germanų kalbų grupei. Kaip ir lietuviai, taip ir danai turi savo tarmes, taigi įvairiose šalies dalyse kalba nevienodai.

Tad kaip? Į šį klausimą geriausiai atsako K. Mikaelis: “Jutlandijos gyventojai kalba taip, lyg turėtų pilną burną karštų bulvių ir bijotų jas praryti. Fyne taip žodžius dainuoja, lyg galvoje turėtų vargonus. Lolande - kalba per nosį, o bornholmiečiai tik patys gali savo kalbą suprasti...” Negražu būtų nutylėti, kad Danijoje, Odensės mieste, gimė didžiausias pasaulio

pasakininkas. Koks? Tik nesakykite, kad nežinote ar negirdėjote, nes jus tuojau sugėdins: “Paklausk kurią japonų mergytę arba Sibiro berniuką, arba kokį vaiką Amerikos vakarų laukuose, arba australiečio ūkininko dukrelę paklausk, kuo vardu žmogus, kuris gražiausias pasakas ir istorijas pasakoja, tai visi kaip susitarę tą patį vardą pasakys”.

Na, žinoma, Odensėje gimė ne kas kitas, kaip Hansas Kristijanas Anderseną. Šio rašytojo nuostabiosios pasakos herojė Undinė, išlieta iš bronzos, tapo Danijos sostinės - Kopenhagos simboliu. Tie, kas atvyksta į saloje esančią sostinę, pasigėrėję smailiaviršūniais Kopenhagos bokštais, mielai aplanko Zundo sąsiaurio pakrantėje užsisvajojusią Undinę.

Daug įdomaus yra Danijoje, bet užuot pasakojusi palinkėsiu Jums patiems aplankyti šią šalį. Savo pasakojimą užbaigsiu K. Mikaelis žodžiais: “Danija – gražiausias pasaulio kraštas, sako danai; o jie juk turi geriausiai tai žinoti, nes tenai gyvena”.

Juokų maišelis

Buvo maišelis pilnas juokų
Išbiro, išlakstė – po vieną, po du.
Pasislėpė jie po "Eglutės" šakelėm,
Bus linksma skaityti vaikams ir tėveliams.

- Ar tiesa, kad vėžiai gyvena ilgai?

- Ne, jie tiesiog gyvena lėtai.

- Kodėl paveikslai būna su rėmais?

- Kad dailininkas žinotų, kurioje vietoje baigti paveikslą.

- Kodėl strutis pavojaus atveju kiša galvą į smėlį?

- Šaukia į pagalbą kurmį.

Profesorius studentui per egzaminą sako:

- Jūs kalbėjote pusę valandos, bet aš taip nieko ir nesupratau.

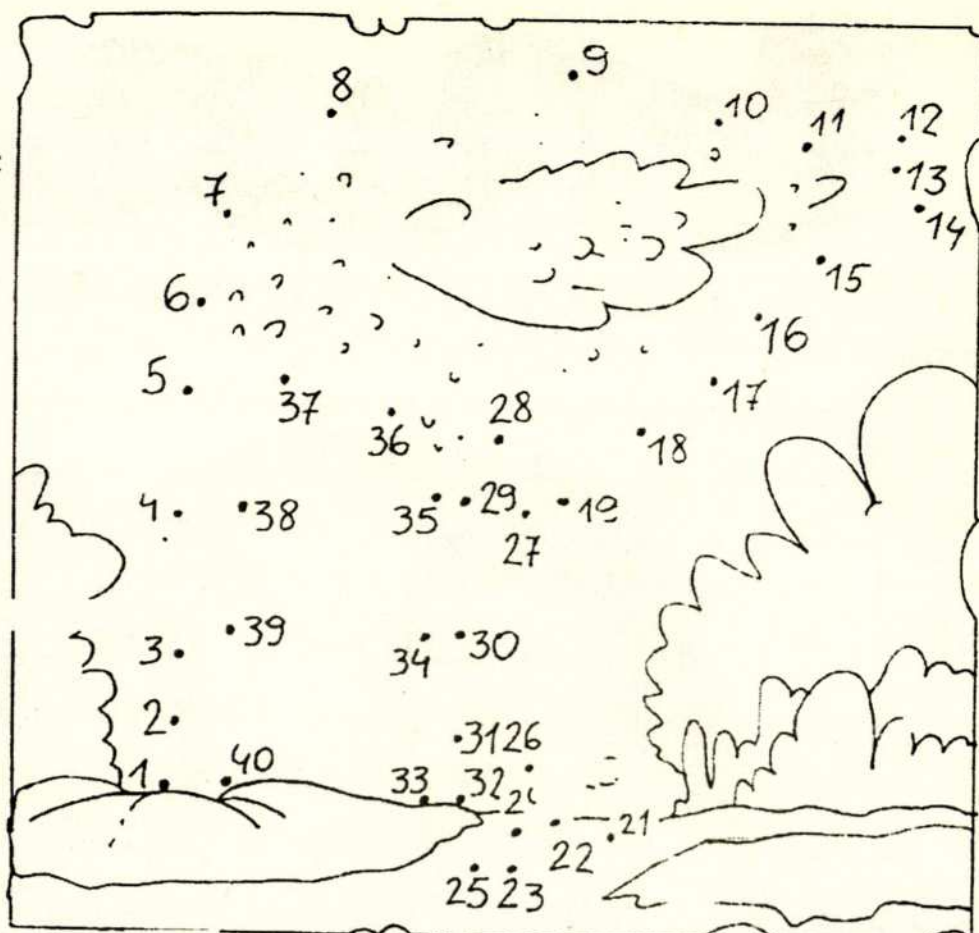
- Nieko nuostabaus, profesoriau, jūs kalbėjote visą semestrą, bet aš irgi nieko nesupratau.

- Kodėl šitas sūris toks brangus?

- Bet pažiūrėkite, jis ypatingas, kiek daug jame skylių.

- Gerai, perku už pusę kainos be skylių.

SUJUNK TAŠKELIUS

Raskite pasislėpusius 13 žodžių.

K	E	L	G	Y	R	E	S	V	O	R	D	N	Ū
V	I	K	U	P	R	A	N	U	G	A	R	I	S
V	A	R	G	N	I	K	Š	T	U	K	U	G	N
E	Ž	R	E	A	S	I	K	O	J	I	G	E	I
R	B	Ė	N	U	N	I	V	Ė	Ž	L	Y	S	E
O	Ž	K	Y	A	B	D	O	N	I	P	S	N	G
P	O	V	S	V	O	B	R	I	E	D	O	A	E
M	P	L	U	N	K	S	A	A	V	I	S	P	N
B	A	L	A	N	D	I	S	E	S	A	K	A	A
Ė	Ž	Y	Z	P	E	L	A	K	Y	L	O	S	R
U	J	B	I	T	Ė	L	O	R	Š	E	D	E	S

Virgilijus Gaškaitis piešinys. Adelės Dirsytės lietuviška namų mokykla, MI.

ISSN 1078-411X

EGLUTĖ
8812 W. 103 rd. St., Palos Hills, IL. 60465, USA
Tel. 708-430-1911